

Arkivsak-dok. 23/24507-1
Saksbehandler Tonje Søfting Ringsrød

Saksgang
Utvalg for velferd og folkehelse 2023 - 2027

Møtedato
24.10.2023

Sak nr.

Unntatt offentlighet ihht

Underveismelding - Bærekraftige omsorgstjenester

Saksordførersak.

Saksordfører: Stein Knudsen

Medsaksbehandlere:

Saksordførers innstilling:

Legges fram i møtet

Vedlegg:

- 1) Rapport Bærekraftige omsorgstjenester- sykehjem
- 2) [NOU 2023: 4 Tid for handling. Personell i bærekraftig helse- og omsorgstjeneste \(lenke\)](#)

Sammendrag:

«Bærekraftige omsorgstjenester» er et program som vil pågå over flere år, og omfatter heldøgn, boveiledning og hjemmetjenestene. Denne underveismeldingen beskriver en kartlegging og et kunnskapsgrunnlag for det videre arbeidet med heldøgn.

Gjennom kartlegging av rutiner og arbeidsprosesser ved kommunens sykehjem er det avdekket behov for:

- Strukturering av rutiner
- Enhetlig ledelse og mer samhandling
- Endret oppgavedeling
- Videreutvikling av sykepleieteam
- Kompetansehevende tiltak

Kommunedirektøren ønsker at det jobbes videre med å utvikle tiltak for å imøtekomme disse behovene.

Utrekning:

Sarpsborg kommune har etablert program bærekraftige omsorgstjenester. Programmet inneholder tre delprosjekter innen tjenesteområdene heldøgn, boveiledningstjenesten og hjemmetjenesten. Fremtidens utfordringer krever en gjennomgripende endring i omsorgstjenestene. Utfordringene vil bli betydelige med en stor økning av eldre over 80 år, samtidig som det forventes en reduksjon i antall arbeidsplasser. Dersom kommunen drifter omsorgstjenestene på samme måte som i dag vil ikke fremtidens behov for tjenester bli ivarettatt. Prosjektet jobber på linje med anbefalingene i helsepersonellkommisjonens rapport «Tid for handling», og er en del av læringsnettverket TØRN i regi av KS.

Programmet vil pågå over flere år. Programmet har valgt å prioritere heldøgn/sykehjem først, og denne underveismeldingen vil redegjøre for kunnskapsgrunnlaget og forslag til tiltak innenfor dette tjenesteområdet. Foreløpig tidsplan for Hjemmetjenesten er 2024- 2025, og Boveiledningstjenesten i 2025-2026.

Siden august 2022 har ansatte ved kommunens sykehjemsavdelinger kartlagt rutiner og arbeidsprosesser. Det er etablert arbeidsgrupper med representanter fra ansatte, tillitsvalgte og vernetjenesten. Kartleggingen har gitt en god oversikt over dagens praksis, og et godt kunnskapsgrunnlag for videre strategisk arbeid (jf vedlagt rapport med oversikt over tiltak).

Noen hovedfunn fra kartleggingene er:

1. Behov for strukturering av rutiner

Kartleggingen har avdekket at det er behov for strukturering av rutiner. På sårbare vakter i helg og ferier vil det være større risiko for svikt i rutineene, fordi andelen fast ansatte er lavere, og det b vikarer og ansatte med lavere kompetanse. I rapporten «Tid for handling» påpekes det at det i fremtiden vil bli flere pasienter per helsepersonell, og en generell mangel på fagkompetanse.

2. Ulik drift

Det er behov for enhetlig ledelse, og mer samhandling for å hindre dobbeltarbeid og sikre like tjenester. Kartleggingen har hatt mål om å finne «best practise», og arbeidet viser at beste praksis er en blanding av elementer fra flere avdelinger. Sikre samhandling og lik fordeling av fagfunksjonene er en viktig prioritet.

3. Oppgavedeling

Rett oppgavedeling har hatt mye fokus i prosjektarbeidet. Det er gjort kartlegging over hvilke oppgaver som utføres av hvilke yrkesgrupper. Innenfor pleie og omsorg utfører sykepleiere, vernepleiere, helsefagarbeidere og assistenter mange av de samme oppgavene. Noen oppgaver er i dag forbeholdt kun helsepersonell med høgskoleutdanning. Kartleggingen har vist at dagens oppgavedeling ikke alltid er nødvendig, og er basert på gammel kultur og vaner. Det må jobbes videre med ny oppgavedeling sett i sammenheng med punkt 4. Andre yrkesgrupper utenfor tjenesteområdet, i andre deler av kommunens organisasjon, er også en del av rett oppgavedeling. Automatisk bestilling av håndklær, nattskjorter og håndklær m.m. er allerede i igangsatt på to sykehjem. Det pågår også utredning om vask av senger ved utreise som en mulig ny oppgavedeling.

4. Sykepleieteam

Kompetansesammensetningen varierer mellom avdelingene, og enkelte avdelinger er i lange perioder uten tilstedeværende sykepleier. Behovet for å utrede og videreutvikle sykepleieteam er nødvendig for å utnytte og fordele tilgjengelige ressurser, og møte fremtidens utfordringer. Organisering av sykepleieteam må ses i sammenheng med oppgavedeling. Ny organisering av sykepleierne må utredes videre.

5. Kompetansehevende tiltak

Kartleggingen avdekker også behov for kompetansehevende tiltak for å møte dagens og fremtidens utfordringer. Dagens største utfordring på sykehjemmene er utfordrende atferd og urolige pasienter. Denne pasientgruppen har svært ofte kognitiv svikt, og det forventes en stor økning i denne gruppen pasienter fremover. Skjermede avdelinger har god kompetanse på pasientgruppen, og det er behov for at denne kompetansen deles. Det finnes allerede eksempler på avdelinger som har undervisning i rolige perioder på dagen. Prosjektet

anbefaler å videreføre og videreutvikle denne praksisen. I krevende tider både økonomisk og personellmessig er dette et tiltak som er bærekraftig. Rapporten inneholder mange funn og tiltak, og vil bli prioritert for implementering av styringsgruppa.

Implementering og prioritering av tiltak er en krevende prosess, spesielt samtidig som kommunen er i en anstrengt økonomisk situasjon. Det vil kreve god ledelse å gjennomføre tiltakene. Prosjektet berører alle nivåer, og disse må inkluderes..

Kommunedirektøren anbefaler at programmet og delprosjektene videreføres. Styringsgruppa jobber videre med prioritering av tiltak og implementering. Enkelte tiltak er omfattende og krever grundigere undersøkelser. Prosjektledelsen vil inkludere Helsehuset i prosjektarbeidet fra oktober 2023.

Konsekvenser:

Økonomi: Helsepersonellkommisjonens rapport og økonomiske beregninger vil ligge til grunn for arbeidet. Å lykkes med prosjektet vil være viktig for å unngå økte kostnader til vikarbruk og andre tiltak for å opprettholde en forsvarlig bemanning. Det er ikke gjort beregninger på mulige investeringer på dette stadiet. Mange av tiltakene er mulig å gjennomføre innenfor dagens rammer.

Miljø:

Ikke vurdert.

Folkehelse:

Implementeringen av tiltakene vil bidra til at tilgjengelig helsepersonell kan ta vare på flere pasienter, og gir kommunen en mer bærekraftig omsorgstjeneste.

Kommunedirektørens anbefaling:

Underveismeldingen legges til grunn for det videre arbeidet med saken.